

POSTANOWIENIE

Dnia 12 października 2023 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Tomasz Artymiuk

w sprawie **P. L., G. S. i I. M.**,
oskarżonych z art. 212 § 2 k.k. w zw. z art. 212 § 1 k.k.,
po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu
w dniu 12 października 2023 r.,
wniosku Sądu Rejonowego w Lublińcu zawartego w postanowieniu z dnia 8
września 2023 r., sygn. akt II K 311/23, o przekazanie sprawy do rozpoznania
innemu sądowi równorzędnemu,
na podstawie art. 37 *a contrario* k.p.k.,

postanowił
nie uwzględnić wniosku.

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 8 września 2023 r., sygn. akt II K 311/23, Sąd Rejonowy w Lublińcu wystąpił do Sądu Najwyższego z inicjatywą przekazania do rozpoznania innemu sądowi równorzędnemu – w oparciu o przepis art. 37 k.p.k. – sprawy P. L., G. S. i I. M., oskarżonych o czyn z art. 212 § 2 k.k. w zw. z art. 212 § 1 k.k. Uzasadniając wniosek sąd *meriti*, któremu sprawa została przekazana przez Sąd Okręgowy w Opolu na podstawie art. 43 k.p.k., odwołał się do stanowiska oskarżyciela prywatnego R. G. zawartego w piśmie z dnia 13 lipca 2023 r., jak i w piśmie jego pełnomocnika z dnia 30 sierpnia 2023 r., w których wyrazili oni wątpliwość co do zachowania swobody orzekania i obiektywizmu przez sąd, w którego okręgu wykonują zawód adwokatów osoby objęte prywatnym aktem oskarżenia.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Wniosek Sądu Rejonowego w Lublińcu nie zasługuje na uwzględnienie.

Nie ulega wątpliwości, że skorzystanie z instytucji przekazania sprawy w trybie art. 37 k.p.k., także na wniosek sądu, którego właściwość została określona orzeczeniem sądu wyższego rzędu nad sądem pierwotnie właściwym miejscowo, np. w trybie art. 43 k.p.k. (jak to miało miejsce w niniejszej sprawie), jest prawnie dopuszczalna. Uwzględnienie tego rodzaju inicjatywy wymaga wszelako wykazania, przez sąd z nią występujący, rzeczywistego zagrożenia dla „dobra wymiaru sprawiedliwości” – będącego jedyną przesłanką zastosowania instytucji określonej w art. 37 k.p.k.

Tymczasem w odniesieniu do sprawy wszczętej prywatnym aktem oskarżenia wniesionym przez pełnomocnika R. G. wywód Sądu Rejonowego ograniczony został do zaprezentowania stanowisk oskarżyciela prywatnego i jego przedstawiciela procesowego, w których wyrazili oni wątpliwość co do zapewnienia przez ten Sąd gwarancji bezstronności oraz swobody orzekania w postępowaniu zarówno przed Sądem pierwszej instancji, jak i ewentualnie przed Sądem odwoławczym, czyniąc podstawą takiego wnioskowania fakt wykonywania przez oskarżonych zawodu adwokatów oraz objęcie zakresem ich aktywności zawodowej obszarów właściwości zarówno pierwotnie właściwego Sądu Rejonowego w Opolu, jak i sądów sąsiadujących z siedzibą ewentualnego Sądu drugiej instancji, tj. Sądu Okręgowego w Opolu.

Takie stanowisko nie ma nic wspólnego ze wskazanym w art. 37 k.p.k. „dobrem wymiaru sprawiedliwości”, które to pojęcie, jak to wielokrotnie wskazywał Sąd Najwyższy w swoich orzeczeniach, musi być – z uwagi na gwarancje konstytucyjne – wykładany ściśle.

Bez wątpienia zagrożeniem dla dobra wymiaru sprawiedliwości jest poddanie sprawy pod osąd organu, co do którego zachodzić mogą wątpliwości co do jego bezstronności oraz zachowania obiektywizmu w prowadzonym przed tym organem postępowaniu. Muszą być to jednak wątpliwości o charakterze obiektywnym, a przy tym stwarzać realne zagrożenie o jakim mowa w omawianym w tym miejscu przepisie.

W niniejszej sprawie takie wątpliwości wyraża jednak nie sam Sąd, lecz strona postępowania i mają one charakter wybitnie subiektywny, a jednocześnie jedynie hipotetyczny.

Sąd Najwyższy w tym składzie w pełni podziela prezentowany we wcześniejszych judykatach pogląd, że sam tylko fakt wykonywania przez oskarżonego praktyki adwokackiej przed określonym sądem nie zawsze musi prowadzić do przełamania zasady właściwości sądu do rozpoznania sprawy (zob. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 16 marca 2023 r., III KO 15/23; z dnia 26 września 2023 r., V KO 86/23). Tego rodzaju relacje, o charakterze wyłącznie zawodowym, nie dają jakichkolwiek podstaw do wnioskowania w kierunku wskazywanym w wystąpieniach oskarżyciela prywatnego oraz jego pełnomocnika.

Należy przypomnieć, co sygnalizowano wyżej, że w związku w prywatnym aktem oskarżenia wniesionym w niniejszej sprawie, nastąpiła już zmiana właściwości miejscowej sądu w oparciu o przepis art. 43 k.p.k. Nie można przy tym nie zauważyć, że podjęta w tej kwestii decyzja procesowa Sądu Okręgowego w Opolu, wynikała z faktu złożenia przez wszystkich sędziów Sądu Rejonowego w Opolu wniosków o wyłączenie opartych w głównej mierze na okoliczności jaką jest oskarżenie o popełnienie czynu z art. 212 § 1 i 2 k.k., adwokata będącego jednocześnie mężem sędziego tego Sądu, oraz łączące sędziów sądu *meriti* zarówno z podsądnym, jak i jego żoną relacje mające nie tylko charakter zawodowy, lecz przede wszystkim koleżeński, a nawet osobisty.

To właśnie taki sposób postępowania zasługuje na akceptację, w przeciwieństwie do niemających charakteru obiektywnego supozycji prezentowanych przez jedną ze stron procesu.

Jak to słusznie wskazał Sąd Najwyższy w jednym ze swoich wcześniejszych orzeczeń, podważanie autorytetu konkretnego sądu czy nawet pomawianie jego sędziów lub uwłaczanie ich godności nie może jeszcze skutkować zmiany właściwości miejscowej, bo mogłoby to prowadzić do sytuacji, w której oskarżony (lecz również inna strona postępowania – uwaga SN), przez najróżniejsze insynuacje uzyskiwałby zmianę tej właściwości nie mającą nic wspólnego z dobrem

wymiaru sprawiedliwości (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 7 listopada 1995 r., II KO 51/95, OSNKW 1996, z. 1-2, poz. 6).

Tak interpretować należy twierdzenia R. G. i jego pełnomocnika, którzy wyrażają niczym nie popartą tezę, że sąd i to nie tylko innego okręgu właściwości niż Sąd Okręgowy w Opolu, lecz nawet obszaru właściwości innej apelacji, może nie być w tej sprawie obiektywny i bezstronny, w sytuacji, gdy oskarżeni – z racji wykonywanego zawodu – mieli dokonywać w przeszłości czynności przed tym sądem czy to w charakterze obrońców, czy też pełnomocników. Wnioskowanie o zagrożeniu bezstronności i obiektywizmu opartego wyłącznie na fakcie relacji zawodowych musi być uznane za zabieg całkowicie nieskuteczny. Sąd Najwyższy, również w kontekście motywacji zawartej w postanowieniu Sądu Rejonowego w Lublińcu nie ma wątpliwości, że Sąd ten zdolny jest do rozstrzygnięcia w przedmiocie odpowiedzialności karnej oskarżonych, a przy orzekaniu będzie kierował wyłącznie przepisami prawa wydając ostateczne rozstrzygnięcie w oparciu o obiektywnie oceniony materiał dowodowy, w sposób wolny – wbrew subiektywnym poglądom oskarżyciela prywatnego i jego pełnomocnika – od jakichkolwiek poza procesowych wpływów. Oczywiście nie można wykluczyć, że w odniesieniu do konkretnego sędziego tego Sądu mogą ujawnić się okoliczności uzasadniające wystąpienie z wnioskiem o jakim mowa w art. 41 § 1 k.p.k., będzie to wszelako odmienna sytuacja od tej na jakiej oparte zostało postanowienie z dnia 8 września 2023 r., sygn. akt II K 311/23.

Kierując się przedstawionymi wyżej powodami postanowiono jak na wstępie.

[SOP]

[a!]

